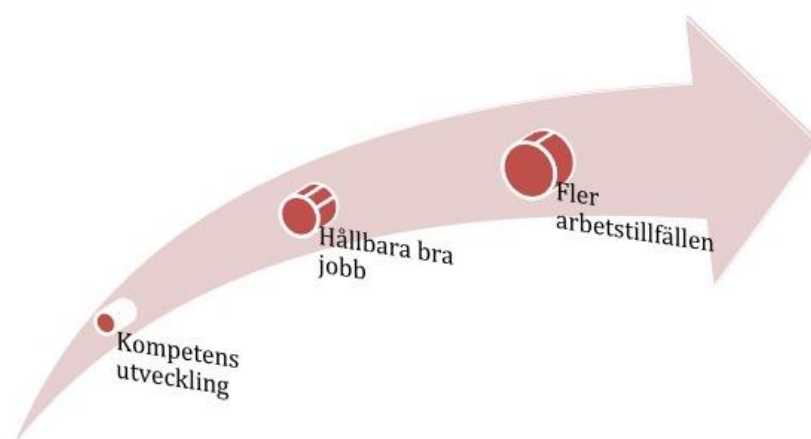

Hela Norra Sverige ska leva!

Regionala Näringspolitiska Program - RNP

för fler arbetstillfällen, hållbara bra jobb, för kompetensförsörjning och utveckling.

Regional utveckling 2014-2020

LO-distriktet i Norra Sverige

Förord

Vårt regionala Näringspolitiskaprogram (RNP) har tagits fram av LO-distriktet i Norra Sveriges tillväxtgrupp. Våra förbundsavdelningar har varit aktiva genom att man har bidragit med synpunkter på utmaningar inom sina respektive branscher. Därefter har RNP varit ute på en remissrunda för ytterligare tillägg och justeringar bland representanter för våra drygt 98 000 LO-medlemmar.

Vårt Program inkluderar alla, för ett Norra Sverige där jobb, tillväxt och full sysselsättning kombineras med ett hållbart och utvecklande arbetsliv. Ordning och reda på arbetsmarknaden möjliggör satsningar på att utveckla arbetsmiljön, förbättra arbetsförhållanden och stärka arbetsvillkoren. Programmet är framtaget för att på ett aktivt och strategiskt arbetssätt nå framgång i de frågor som berör medlemmarnas vardag.

Näringslivet i de nordligaste länen har stor betydelse för Sverige som helhet, och stora delar av vår produktion går på export. I Norra Sverige har vi utvinning av vattenkraft från våra norrlandsälvar och vi har stora tillgångar av råvaror från bland annat skogs- och gruvindustrin. Norrbotten och Västerbotten är en motor för hela Sveriges utveckling och ska därför i större utsträckning vägas in när det gäller beslut om landets investeringar.

Ett av landets största problem är ohälsan och arbetslösheten. De slår blint och skoningslöst, ruinerar människors ekonomi, splittrar familjer och leder till lidande och sociala tragedier. Hårdast drabbade är de grupper som är svagast på arbetsmarknaden. Insatser måste göras idag för att de framtida ekonomiska och sociala kostnaderna inte permanentas på en nivå som vi i framtiden kommer att ha svårt att bära med ett bibehållet generellt välfärdssystem med höga ersättningsnivåer och inkomstbortfallsprincipen som grundbult. Problemet i Sverige är att vi inte lyckas ta tillvara på människors arbetsförmåga och får därför arbetskraftsbrist i allt fler yrken. För oss är målet full sysselsättning lika levande idag som under tidigare decennier. Det är endast vägen dit som ter sig besvärligare än tidigare. Lika självklart är kravet på rättvis fördelning. Det som vi alla måste inse är att vägen till ett återupprättande och vidareutvecklande av välfärden går över en positiv produktivitetsutveckling inom samtliga sektorer.

På nationell plan föreslår LO att 70 miljarder kronor ska satsas på att öka sysselsättningen. Av dessa skulle 30 miljarder gå till kommuner och landsting. Det skulle förbättra välfärden samtidigt som det enligt LO-ekonomernas beräkning skulle ge 52 000 nya jobb. Resten av pengarna skulle satsas på bostäder (15 miljarder – beräknas ge 26 000 nya jobb), offentliga investeringar på till exempel järnvägen (10 miljarder – beräknas ge 15 000 nya jobb) och mer pengar till hushållen för att öka efterfrågan (15 miljarder – beräknas ge 15 000 nya jobb). Sammanlagt skulle jobbpaketet kunna ge mer än 100 000 nya arbeten.

En aktiv näringspolitik är avgörande för att Sverige ska kunna konkurrera med kompetens och kvalitet och därmed skapa sysselsättning via jobb som innebär förbättrade löne- och arbetsvillkor.

I och med detta program kommer vi vara aktiva och vilja sätta dagordningen. LO-distriktet i Norra Sverige kommer driva våra tillväxtfrågor för vår region och för våra medlemmar!

Vi arbetar för:

FLER ARBETSTILLFÄLLEN

- Satsa på infrastrukturen
- Satsa på byggandet
- Satsa på offentlig sektor
- Satsa på innovation och nya företag
- Utveckla befintliga företag

HÅLLBARA BRA JOBB

- Bra arbetsmiljö
- Bra anställningsvillkor
- Bra arbetsvillkor

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

- Rätten till en andra chans
- Alla anställda ska ha rätt till utbildning och utveckling
- Valideringssystem
- En arbetsmarknadspolitik värd namnet

Fler Arbetstillfällen

➔ Satsa på infrastrukturen

Utvecklingspotentialen i Norra Sverige ska tas tillvara genom att de lokala förutsättningarna stärks och de unika möjligheterna i varje kommun främjas. Det kräver inte minst att tillgången till bredband och telefoni finns men även att transporter via flyg, tåg, båt och vägnät fungerar. Statliga infrastruktursatsningar ska styras utifrån nationella behov, inte av enskilda kommuner eller regioners ekonomi.

- Investera i vägar och järnväg så att regionens möjligheter tillvaratas. (ex.Norrbotniabanan, E10)
- Säkra bra flygförbindelser genom samordning av regionens flygplatser.
- Bygg ut nätet för telekomtjänster så att det klarar framtidens utmaningar av telefoni och internet inom hela regionen.
- Uppgradera elnätet till 800-1200 kV för att minska transmissionsförlusterna och klarar en ökad elproduktion i Norra Sverige.

➔ Satsa på byggandet

En fungerande bostadsförsörjning är en förutsättning för att en region ska kunna utvecklas med full sysselsättning, tillväxt och konkurrenskraft. En bra bostadsmarknad är centralt för en växande region där ungdomar vill stanna och investera i framtiden.

- Satsa på bostadsbeståndet genom att skattereglerna blir lika mellan egna hem och flerbostadshus.
- Statlig bonus till byggande av ungdomsbostäder med rimliga hyresnivåer.
- Stimulera klimatsmarta renoveringar i befintligt bostadsbestånd.
- Öka byggandet inom allmännyttan.

➔ Satsa på offentlig sektor

Vi vill att företag ska kunna etablera sig och de befintliga vara kvar i Norrbotten och Västerbotten.

En förutsättning för att uppnå detta är en stark och väl utbyggd offentlig sektor. Det behövs tillgång till barnomsorg dygnet alla timmar. Ett skolsystem som ger alla god kompetens. En äldreomsorg och en sjukvård med kvalitet och trygghet. För att kunna uppnå detta krävs en ökad bemanning med utbildad personal och bra arbetsvillkor.

För närvarande finns det stora rekryteringsutmaningar de närmsta åren. Med få sökande i de gymnasiala yrkesprogrammen samt en nästan obefintlig vuxenutbildning finns det stora utmaningar inför framtiden att rekrytera utbildad och kompetent personal.

Vid offentlig upphandling skall krav om kollektivavtal finnas med.

→ **Satsa på innovation och nya företag**

En bra innovationspolitik som leder till utveckling av nya produkter och företag tillhör de viktigaste delarna i en politik för fler jobb. Inom detta område vill vi framförallt lyfta fram följande punkter

- Innovationspolitiken måste utvecklas, mer stöd till uppfinnare genom bl.a. stöd till IUC (industriellt utvecklingscentra) och kuvösverksamheten i regionen. Det behövs mer resurser både till innovationer i företagen och till uppfinnare som ännu inte startat företag.
- Initiera till, uppmuntra och stödja lokala utvecklingsgrupper i kommunerna.
- Bidra till att skapa nya företag och arbetstillfällen i landsbygden som inte är beroende av kunder på plats
- Få fler företag att etablera sig i regionen, verka för att statliga verksamheter flyttar till och utvecklas i regionen
- Vi anda "vi törs, vi kan och vi vill". Såväl anställda som personer som står utanför arbetsmarknaden idag bör stimuleras inom området "innovationer/starta ett nytt företag".
- Utveckla strategier för en fortsatt utveckling av basnäringen.
- Rätten till tjänstledighet för att starta eget företag ska förlängas till 3 år. Kravet förutsätter att man ej startar verksamhet som konkurrerar med det företag man är anställd i.
- Handlingsplan för offentlig upphandling av innovationer. Regeringen bör ställa tydliga krav på användning av innovationsupphandling.
- Upprätta regionala råd för innovation och omställning med företrädare för näringsliv, anställda, politik och akademi.

→ **Utveckla befintliga företag**

Under lång tid framöver är det de befintliga företagen som utgör grund för jobben i vår region. De mest utsatta företagen och branscherna när de gäller risk för att jobb försvinner är de som konkurrerar på en marknad utanför norra Norrland. Det gäller dels basindustrin som gruv- och skogsnäringen, dels företag som säljer varor och tjänster utanför regionen, många på en global exportmarknad.

En stor del av norrländsk industri har sin grund i gruvor/förädling och skogen. En ökad förädling i regionen är en av de viktiga delarna i en regional tillväxtpolitik.

En viktig del i utveckling av befintliga företag handlar om att utveckla de anställda och arbetsorganisationen.

- Stöd till FoU (forskning och utveckling) i befintliga branscher och företag.
- Stimulera en ökning av förädlingsgraden i företagen när det gäller såväl tjänster som produkter.
- Vi vill se ett näringsliv som bidrar till ett ekologiskt, ekonomiskt, kulturellt och socialt samhälle. Vi vill att återinvesteringspengar ska användas dels till att öka förädlingsgraden av naturresurserna och fler jobb, dels till att bidra till att områdena blir attraktiva att leva, bo och verka i.
- Vi vill se en lagstiftning som ställer ökande krav på de som vill utvinna naturresurserna och större krav på återinvesteringar.

- Vi vill utveckla samarbetet mellan kommuner, företag, arbetsmarknadens parter och andra intresserade. Samarbetet kan gälla bildande av ambassadörsgrupper och stöd till export.
- Vi vill att såväl myndigheter som företag i högre grad ser sig som en del i lokalsamhället, och på så sätt ökar engagemanget i den region de verkar.
- Facken bör delta i det lokala och regionala utvecklingsarbetet, där en av frågorna måste vara att stödja och arbeta för en breddning av det lokala näringslivet.
- Arbetet med att stärka företagens konkurrenskraft ska bygga på att anställda ska ges möjlighet att fortbilda sig och växa, arbetsorganisationen utvecklas. Nya och effektiva produktionssystem ska byggas genom utveckling, inte försämring av anställnings- och arbetsvillkor.
- Kompetensförsörjning, att få tag i personal med bra kompetens i samband med såväl pensionsavgångar som tillväxt är en central fråga för hela samhället, såväl offentlig sektor som privata företag. Vi kräver att arbetsmarknadspolitiken bygger på att stärka arbetslösas kompetens.
- Insatser för att undvika att företag läggs ned och jobb försvinner i samband med ägarskiften ska uppmärksammas.
- Ingen import av produkter och tjänster som utförs av barn.

Hållbara bra jobb

→ Bra arbetsmiljö

Människor ska inte bli utslitna eller skadade på jobbet. Vi vill att kvinnor och män går till ett jobb där de trivs, tar ansvar, känner sig trygga och just därför är fria.

- Strategi för nolltolerans mot arbetsrelaterade dödsfall.
- Utveckla vår regions arbetsmiljöforskning så att det blir en viktig del i att Sverige ska bli världsledande i arbetsmiljöforskning.
- Stärk resurserna till arbetsmiljöverket för att kunna möta vår regions behov.
- Ökade resurser till arbetsmiljöorganisationen för fler skyddsombud, aktivare systematiskt arbetsmiljöarbete och utvecklandet av det hållbara arbetslivet.
- Utveckla en kvalitetssäkrad företagshälsovård som alla har rätt till, samt information kring folkhälsans betydelse.
- Arbetskläder och skyddskläder ska tillhandahållas.
- Satsningar för att motverka stress, mobbing och sexuella trakasserier.

→ Bra anställningsvillkor

Tillsvidareanställningar och rätten till heltid ska vara det normala men arbetet ska även kunna anpassas efter individers speciella behov.

- Heltid en rättighet och deltid en möjlighet.
- Kompetensutveckling med rätt till utbildning och permitterings system vid konjunktursvackor.
- Tillsvidare anställning ska vara norm.
- Rätten till arbete 0-100% efter förmåga.
- Praktik ska i normalfallet leda till ett riktigt jobb.
- Stärk anställningsskyddet för personer med rehabiliteringsbehov, individens rätt till rehabilitering och arbetsgivarens ansvar att rehabilitera sjukskrivna tillbaka till arbete.
- Jämställda löner.

➔ Bra arbetsvillkor

Bra arbetsvillkor kännetecknas av en arbetsorganisation som ger anställda inflytande över arbetstidens förläggning och arbetsbelastning.

Även att anställda får kunskap och befogenhet att påverka arbetsinnehåll och utförande av arbete. Att man har en positiv attityd till anställda som vill vara lediga för att studera, utbilda och förkovra sig.

Arbetsgivarna bör även ha en god förmåga och vilja till att konstruktivt lösa konflikter på arbetsplatserna. Har man starka kollektivavtal så gynnar det båda parter.

Som anställd ska man kunna kombinera arbetsliv och familjeliv. Därför är det också viktigt att man får mer jämställda arbetsplatser, att möjlighet till föräldraledighet underlättas och att samhället understödjer att det finns barnomsorg under dygnets alla timmar till de som behöver.

Kompetensförsörjning

➔ Rätten till en andra chans

Flera saker är viktiga när man diskuterar förutsättningarna för arbetslösa:

Arbetsmarknadspolitiken kännetecknats av "passivitet och förvaring" av de arbetssökande (det har haft olika namn som FAS 3 osv).

Kraven i de flesta jobb ökar hela tiden. I allt fler yrken krävs en genomgången och godkänd gymnasieutbildning, bland annat utifrån att kraven på fortbildning ökar i många yrken. Många arbetslösa saknar det kunnande och den utbildning som krävs för att få arbete. Ekonomiskt drabbas arbetslösa mycket hårt idag p.g.a. den dåliga A-kassan. Utifrån detta kräver vi följande:

- Vi ska ha en arbetsmarknadspolitik som bygger på att man ska ha möjlighet att komma tillbaka till arbete.
- Arbetsmarknadspolitiken ska bygga på "omställning", på rätten att få utbildning då man är arbetslös som leder till jobb. Utbildningsinsatser ska därför utgå från individens förutsättningar och utbildning och arbetsmarknadens behov.
- Utbildning ska i normalfallet kunna ske på kommunnivå.

- Utbildningssystemet bör bestå av såväl kommunala lärcentra (med såväl handledare, validering och vägledare), innehållande bland annat VUX som arbetsmarknadsutbildning.
- Antalet platser inom framförallt yrkesutbildningar ska utökas samt bygga på behov och efterfrågan från arbetsmarknaden.
- Arbetslösa ska kunna läsa in gymnasienivå med bibehållen A-kassa. Det ska också finnas utrymme för annan kortare yrkesutbildning med bibehållen A-kassa.
- Öka möjligheten att läsa på distans, gäller alla nivåer av utbildning.
- Tillsätt samverkansgrupper med olika utbildningsaktörer, myndigheter, lokala och regionala organisationer.
- En del i att öka möjligheten att nå tillräcklig kompetens för en anställning är att genomföra arbetsplatslärande av olika slag. Exempel på detta är att utgå från det yrkesintroduktionsavtal som tagits fram av parterna.

➔ **Alla anställda ska ha rätt till utbildning och utveckling**

Dessa frågor är nödvändiga att ha med i framtiden. Det är viktigt både för de anställda och för företagen i regionen.

Alternativet för att bibehålla och stärka konkurrenskraft är försämring av anställningsvillkor, exempelvis sänka löner, försämma arbetstider och anställningstryggheten.

För de anställda är förbättrat arbetsinnehåll och utveckling nödvändigt. Metoden är utbildning. Våra krav:

- Arbeta systematiskt med utveckling av arbetsorganisation, kompetens och verksamhet, och involvera all personal i såväl lärande och kompetensutveckling som i förbättringsarbetet på företagen.
- Företagen måste "ta sig tid och se om sitt hus" när det gäller kompetensbehov, och påbörja ett systematiskt arbete inom området.
- Arbetsplatsförlagda utbildningar ska hålla en god kvalitet, vilket kräver såväl engagemang som stöd av olika slag.
- Öka fackens förmåga att motivera medlemmar och företag till långsiktiga satsningar på kompetensutveckling.
- Högskolestudier ska ingå som ett möjligt alternativ i det livslånga lärandet för alla förvärvsarbetande.
- Det är viktigt verka för och stödja utbildningsmöjligheter på arbetsplatserna, t.ex. lärlingsutbildning och yrkesintroduktion.
- Ge utbildning i miljöfrågor.

➔ **Valideringssystem**

Grunden för den enskildes möjlighet till utveckling bygger på att man får starta där man står. Genom validering ges möjlighet att ta reda på den enskildes kompetens och erfarenhet inom olika områden.

Validering är bra och ofta nödvändigt som grund för planering av utbildningsinsatser, detta gäller inte minst personer som kommer från andra länder.

- Förtroendevalda i fackföreningen ska känna till hur man bygger lärande organisationer och hur man validerar befintliga kunskaper.
- Arbetslösa ska ges rätt att tillgodoräkna sig kunskaper genom validering.

➔ **En arbetsmarknadspolitik värd namnet**

Tillräcklig omfattning och bra kvalitet i den nationella arbetsmarknadspolitiken är avgörande för stora grupper arbetslösa. Arbetsmarknadspolitiken måste också innehålla en omställningspolitik som gör att anställda kan få en ny chans när arbeten försvinner, oavsett om det beror på tillfälliga konjunkturnedgångar eller då strukturomvandlingar leder till att yrken och branscher försvinner.

En bra politik för arbete innehåller också frågor om jämställdhet, om vägar till fler jobb och om utbildningsmöjligheter.

Insatser inom detta område ska vara långsiktiga vilket gör det nödvändigt att ställa dessa krav på alla politiska partier.

Våra krav och förslag till en förbättrad arbetsmarknadspolitik innehåller:

- Samverkan måste öka mellan kommunerna, myndigheterna och arbetsmarknadens parter.
- Alla insatser ska ha ett jämställdhetsfokus, med mål att bidra till en jämställd arbetsmarknad.
- Politiken ska ge både arbetslösa och sjukskrivna en andra chans.
- Aktiviteter och utbildning ska utgå ifrån och svara mot rekryteringsbehoven.
- Ökade resurser till utbildning av alla slag, vuxenutbildning, folkbildning och arbetsmarknadsutbildning.
- Alla ska ges rätt att få en allmän högskolebehörighet genom tillgång till gymnasieutbildning. Ekonomiskt stöd ska utgå till deltagarna.
- KY-utbildning (kvalificerad yrkesutbildning) är ett exempel som bör bli nationellt giltig och kunna värderas i högskolepoäng.
- Åtgärder utöver utbildning ska leda till jobb, ej handla om "förvaring"! FAS 3 och likande åtgärder ska avskaffas.
- Förbättra A-kassans villkor och ersättningsnivåer.
- Bidragsanställningar och andra arbetsmarknadspolitiska insatser ska ej ges till företag utan kollektivavtal.
- Samhall ska förstärkas och ska fortsättningsvis ha ett regionalpolitiskt ansvar samt att verksamheten prioriteras där behoven finns.
- Karensavdrag istället för karensdag.

Till sist...

Detta dokument är en bit i det pussel vi lägger för att nå vår vision:

”LO-distriktet i Norra Sverige skall vara den samlande kraften för förbunds-
avdelningarna, att förbättra och utveckla sina medlemmars villkor på
arbetsplatsen och i samhället,
genom tydlig och målinriktad verksamhet i alla kommuner
och opinionsbildning som syns, hörs och påverkar internt och externt”